

DOI: <https://doi.org/10.36719/2789-6919/57/122-127>

Zərifə Haqverdili

Bakı Slavyan Universiteti

magistrant

<https://orcid.org/0009-0007-9641-8338>

zarifa_96@outlook.com

İngilis dili dərslərində yeni yanaşma və metodların tətbiqi

Xülasə

İngilis dilinin tədrisi müasir dövrdə sürətlə inkişaf edən təhsil yanaşmaları və texnologiyaların təsiri altında yeni metodlarla daha səmərəli hala gəlmişdir. Məqalədə ingilis dili dərslərində tətbiq edilən yeni tədris metodlarının və yanaşmalarının nəzəri və praktik əsasları araşdırılır. Kommunikativ yanaşma, təcrübə əsaslı öyrənmə, yaradıcı düşünmə kimi yeni yanaşmaların dərslərində necə tətbiq olunduğu müzakirə edilir. Eyni zamanda, texnologiyanın tədrisə daxil edilməsi və dil bacarıqlarının inteqrasiyası, dərslərin daha interaktiv və motivasiyaedici olmasını təmin edir. Məqalədə, həmçinin, yeni metodların faydaları və tədrisdə yaranan çətinliklər də qeyd olunur. Müəllimlərin və təhsil sistemlərinin bu yenilikləri qəbul etməsi və tətbiq etməsi, daha effektiv öyrənmə mühiti yaratmaq və tələbələrin inkişafını təmin etmək üçün vacibdir. Bu yanaşmaların uğurlu tətbiqi, dil öyrənmə prosesində əhəmiyyətli dəyişikliklərə yol açır və tədris keyfiyyətini artırır.

Məqalədə rəqəmsal texnologiyaların və interaktiv platformaların dərslərində inteqrasiyasının əhəmiyyəti xüsusi qeyd olunur. Onlayn resurslar, layihə əsaslı tapşırıqlar, oyunlaşdırma elementləri və əməkdaşlıq mühitləri şagirdlərin motivasiyasını artırır, onların tənqidi düşünmə və problem həll etmə bacarıqlarını gücləndirir. Nəticə etibarilə göstərilir ki, yeni metodların məqsədyönlü və sistemli tətbiqi şagirdlərin dinləmə, danışma, oxu və yazı bacarıqlarının balanslı inkişafını təmin edir. Məqalə müəllimlərin peşəkar inkişafının və davamlı təlimlərin bu prosesdə həlledici rol oynadığını vurğulayaraq, müasir ingilis dili dərslərinin daha effektiv və öyrənmə mərkəzli qurulmasının vacibliyini əsaslandırır.

Açar sözlər: ingilis dili, yeni metodlar, müasir yanaşmalar, müasir təlim metodları, dil kompetensiyası

Zarifa Hagverdili

Baku Slavic University

Master's student

<https://orcid.org/0009-0007-9641-8338>

zarifa_96@outlook.com

Application of New Approaches and Methods in English Language Teaching

Abstract

The teaching of English has evolved significantly in recent years, benefiting from new approaches and methods influenced by advances in education and technology. This paper explores the theoretical and practical foundations of new teaching methods and approaches used in English language instruction. It discusses how communicative approaches, experiential learning, and creative thinking are applied in classroom settings. Furthermore, the integration of technology and the emphasis on the development of all language skills contribute to making lessons more interactive and engaging. The paper also highlights the benefits of these new methods and the challenges teachers face in implementing them. Successful integration of these approaches requires both teacher adaptation and system-level support, ensuring an effective learning environment and fostering student development.

Ultimately, the application of these new approaches results in significant changes in language learning processes and enhances the overall quality of teaching.

The article also underlines the importance of incorporating digital technologies and interactive platforms into classroom practice. Online resources, project-based tasks, gamification techniques, and collaborative learning environments increase student motivation and engagement while promoting critical thinking and problem-solving abilities. It concludes that the systematic and purposeful implementation of innovative methods ensures balanced development of listening, speaking, reading, and writing skills. The article stresses that continuous professional development for teachers is crucial for successfully adapting to these new approaches and for creating more effective, student-centered English language classrooms.

Keywords: *English language, new methods, modern approaches, modern teaching methods, language competence*

Giriş

Qloballaşan dünyada ingilis dilinin rolu artmış və bu dilin öyrənilməsi müxtəlif sahələrdə mühüm əhəmiyyət kəsb etməyə başlamışdır. Müasir dövrdə, ingilis dili təkcə akademik müstəvidə deyil, həm də sosial, mədəni və iqtisadi həyatın bir hissəsi olaraq qəbul edilir. Bu vəziyyət, ingilis dilinin tədrisinin təkmilləşdirilməsi və bu sahədə tətbiq edilən metodların yenilənməsini zəruri edir. Ənənəvi tədris metodları, şagirdlərin dil bacarıqlarını yalnız passiv şəkildə inkişaf etdirir, o cümlədən onların real həyatda dil istifadəsi təcrübəsini məhdudlaşdırır. Müasir pedaqoji yanaşmalar isə dil öyrənməni daha interaktiv, şagird mərkəzli və əməkdaşlıq yönümlü bir prosesə çevirməyi hədəfləyir.

Ənənəvi tədris üsulları artıq müasir tələbələrin ehtiyaclarına tam cavab vermədiyi üçün müəllimlər yeni, yaradıcı və tələbəyönümlü metodlara üstünlük verməyə başlayıblar. İnnovativ tədris metodları öyrənmənin yalnız bilik ötürmək deyil, həm də bacarıqların formalaşması, kommunikativ qabiliyyətlərin inkişafı və öyrənmənin aktivliyinin artırılması prosesi olduğunu nəzərə alır (Harmer, 2001; Ellis, 2000).

Pandemiya dövrü ilə birlikdə populyarlaşan Zoom, Microsoft Teams, Skype və digər virtual sinif vasitələri müəllimlərə coğrafi məhdudiyyət olmadan dərs keçməyə imkan yaratdı. Hibrid modeldə (ənənəvi + onlayn) dərslər daha çevik və adaptiv təşkil olunur. Bu format tələbələrə istədikləri vaxt materialları yenidən nəzərdən keçirmək və öyrənmə prosesinə daha məsuliyyətli yanaşmaq imkanı verir (Godwin-Jones, 2011).

Məsələn, Duolingo, Memrise, Quizlet kimi proqramlar yeni söz ehtiyatının öyrədilməsində və təkrarında əvəzsiz rol oynayır. Google Classroom və Moodle kimi platformalar isə müəllim-öyrənən əlaqəsini idarə etmək və ev tapşırıqlarını daha sistemli təqdim etmək üçün əlverişlidir (Brown, 2007).

Araşdırmamızın məqsədi ingilis dili dərslərində yeni metodların tətbiqi və bu metodların şagirdlərin dil bacarıqlarını necə inkişaf etdirdiyini araşdırmaqdır. Xüsusilə, kommunikativ dil öyrənmə, tapşırıq əsaslı öyrənmə (Task-Based Learning - TBL), leksik yanaşma, dogma yanaşması və məzmunla inteqrasiya olunmuş dil öyrənmə (Content and Language Integrated Learning - CLIL) yanaşmalarının effektivliyi təhlil ediləcəkdir. Bununla yanaşı, rəqəmsal texnologiyaların tədrisə inteqrasiyası, müəllimin rolu və tədris mühitindəki dəyişikliklər də nəzərdən keçiriləcəkdir. Bu yanaşmaların tətbiqi, ingilis dilinin tədrisini daha məqsədyönlü və şagirdlərin real həyat təcrübələrinə uyğun hala gətirir.

Tədqiqat

Uzun illərdir ki, alimlər xarici dillərin tədrisi üçün ən effektiv metodları axtarır, hansı ki, mövcud tədris şəraitinə uyğun olmalı və təhsil standartlarının tələblərinə cavab verməlidir (Naumova, 2014). Lakin bu günə qədər xarici dilin necə mənimsənilməsi və onu necə öyrətməyin düzgün olduğu barədə vahid bir nəzəriyyə mövcud deyil (Hall, 2011). Buna görə də, hələ də xarici dillərin tədrisi üçün yeni yanaşmalar təklif olunur ki, bunlar əvvəlki metodların çatışmazlıqlarını aradan qaldırmağa və müasir cəmiyyətin tələblərinə uyğun olmağa çalışsın.

İndi isə xarici dilin tədrisində müasir yanaşmaların əsaslarının, eləcə də onların təklif etdiyi üsul və texnikaların qısa təsvirinə keçək. İngilis dilinin tədrisində ən çox istifadə olunan müasir yanaşmalar aşağıdakılardır:

Leksik yanaşma. Leksik yanaşma dilin əsas vahidi kimi söz birləşmələrini və “chunks” adlanan hazır dil strukturlarını qəbul edir.

Bu yanaşma, adından da göründüyü kimi, dilin əsas quruluş daşımının məhz leksika, yəni sözlər və onların birləşmələri olduğunu irəli sürür. Son iyirmi il ərzində aparılan tədqiqatlar, həqiqətən də, leksikanın dilin fəaliyyətindəki rolunun az qiymətləndirildiyini göstərmişdir (Nunan, 2004). Həmçinin, dil korpuslarının, yəni böyük miqdarda mətnlərdən ibarət verilənlər bazalarının öyrənilməsi sayəsində, dilin daşıyıcılarının ifadələrinin əksəriyyətinin məhdud sayda dayanıqlı və sərbəst söz birləşmələrindən (chunks) ibarət olduğu nümayiş etdirilmişdir (Richards və Rogers, 2012). Buna görə də, leksik yanaşma dil öyrənmədə leksikaya əsaslanmağı nəzərdə tutur.

Birincisi, bu, xarici dil öyrənmənin başlanğıc mərhələlərindən etibarən söz formalaşması üzərində iş aparılmalıdır ki, bu da tələbələrin leksik ehtiyatlarını zənginləşdirməyə imkan verir. Leksik yanaşma nümayəndələri tərəfindən təklif olunan ikinci tapşırıq növü, söz birləşmələri ilə işləməkdən ibarətdir. Məsələn, mətnə (kontekstdə) dayanıqlı birləşmələri tanımaq, mümkün sərbəst söz birləşmələrini tərtib etmək, korpuslar və lüğətlər üzərində işləmək. Üçüncü tapşırıq növü isə sinonimiya, antonimiya və mənaların incə fərqləri ilə bağlıdır. Məsələn, kontekstə uyğun sinonimi seçmək, oxşar və ya zidd mənalı sözlərlə parafraz etmək. Həmçinin, bu, rəsmi və qeyri-rəsmi üslubların xüsusiyyətlərini müəyyənləşdirmək, leksik vahidlərin rəsmi və qeyri-rəsmi ekvivalentlərini aşkar etmək, leksikanı kontekstə uyğun istifadə etmək və qeydiyyat dəyişdirməklə parafraz etmək üzrə tapşırıqlardır.

Bu yanaşma kollokasiyaların öyrədilməsinə, kontekstual dil istifadəsinə, leksikallaşdırılmış qrammatikanın mənimsənilməsinə xüsusi diqqət yetirir. Araşdırmalar göstərir ki, kollokasiyaların sistemli öyrədilməsi şagirdlərin axıcı danışıq qabiliyyətini artırır.

Kommunikativ Dil Tədrisi. CLT metodunda rol oyunları, müzakirələr, cüt və qrup işi, problemyönümlü tapşırıqlar geniş tətbiq olunur. Bu yanaşmada məqsəd qrammatik dəqiqlikdən daha çox kommunikativ səriştənin inkişafıdır (Richards və Rodgers, 2012).

Kommunikativ yanaşma çərçivəsində təlimin əsas vəzifəsi kommunikativ kompetensiyanın formalaşdırılmasıdır. Bu məqsədə aşağıdakı vasitələrlə nail olunur: autentik dil materiallarının istifadəsi; dilin öyrənmə obyektini kimi deyil, ünsiyyət vasitəsi kimi qəbul edilməsi; dilin yalnız fraza və cümlə səviyyəsində deyil, həm də diskurs səviyyəsində öyrənilməsi; cüt və qrup iş formalarından istifadə; öyrənənlərin xüsusiyyət və ehtiyaclarına yönəlmə, onlara seçim imkanı verilməsi (məsələn, iş forması və ya öyrəniləcək materialın seçimi) (Larsen-Freeman, 2008).

Xarici dilin öyrənilməsi bir-biri ilə əlaqəsiz strukturların mexaniki şəkildə yadda saxlanması deyil, ünsiyyət prosesində dildən səmərəli istifadə bacarığının mənimsənilməsidir. Bu isə kommunikativ kompetensiyanın bütün tərkib hissələrinin — linqvistik, sosiolinqvistik və praqmatik komponentlərin — inkişafını nəzərdə tutur. Kommunikativ kompetensiyanın formalaşması üçün öyrənənlərdə dil fəaliyyətinin bütün dörd növü üzrə bacarıqların inkişaf etdirilməsi vacibdir

Tədqiqatlar göstərir ki, kommunikativ fəaliyyətlər şagirdlərin motivasiyasını artırır və onların danışıq bacarıqlarını inkişaf etdirir.

Bununla yanaşı, kommunikativ yanaşma qrammatik formaları və ya leksik vahidləri deyil, mənanı və məzmunu əsas götürsə də, tədqiqatçılar məsələn, Ellis və Schmidt şagirdlərin qrammatik formalarla diqqətlə işləməsinin vacibliyini vurğulayırlar.

Tapşırıq əsaslı öyrənmə. Tapşırıq əsaslı öyrənmə dilin praktik tətbiqinə yönəlmişdir. Bu yanaşmada dil formaları əsas məqsəd deyil, tapşırıqın icrası prosesində təbii şəkildə mənimsənilir (Ellis, 2000). Bu yanaşmanın mahiyyətini qısaca belə xarakterizə etmək olar: mərkəzində tapşırıqın/dayanıqın (task) dayandığı təlim.

TBL (Task-Based Learning) tərəfdarları dərstdə işin aşağıdakı mərhələlərini təklif edirlər: 1. Əsas tapşırıqə hazırlıq; 2. Əsas tapşırıqın yerinə yetirilməsi; 3. Formaya fokus (qrammatik formalar üzərində intensiv iş).

Birinci mərhələdə şagirdlər tapşırıqın icrasına hazırlaşır. Onlar mövzu ilə bağlı mövcud biliklərinə müraciət edir, həmyaşıdları ilə bölüşür, fikirlərini ifadə edirlər. Müəllim yeni leksikanı təqdim edə və əsas tapşırıqın uğurla yerinə yetirilməsi üçün baza yarada bilər.

Əsas tapşırığın yerinə yetirilməsi mərhələsində şagirdlər əvvəlki mərhələdə formalaşdırılmış bilikləri tətbiq edirlər. Bunlar autentik tapşırıqlardır; məsələn, akademik fəaliyyət çərçivəsində müəlliməni dinləyərkən cədvəl doldurmaq, sorğu keçirmək və nəticələri emal etmək, müzakirə aparmaq və s.

Son mərhələdə isə əsas tapşırığın icrası zamanı istifadə olunmuş qrammatik formalar və ya nitq nümunələri üzərində işlənir.

Tapşırıq əsaslı öyrənmədə autentik kommunikativ tapşırıqların həlli və əsas tapşırığın icrası üçün tələb olunan qrammatik formalarla iş vacibdir.

Məzmun əsaslı təlim. Bu yanaşma dilə ikinci dərəcəli rol verərək, tələbələrin mənimsəməli olduqları qeyri-dil məzmununu və ya informasiyanı əsas götürür (Richards və Rogers, 2012). Həqiqətən də, real həyatda dil gerçəkliyin əks olunması üçün sadəcə bir vasitədir. Bu CBI (Content-Based Instruction) yanaşmasının əsaslandığı prinsiplərdə öz əksini tapır. Birinci prinsipə görə, dil yeni informasiyanın əldə olunması vasitəsi olduqda, onu məqsəd kimi öyrənməkdən daha effektiv mənimsənir. Buradan ikinci prinsip irəli gəlir: əsasında dil deyil, informasiya dayanan təlim xarici dil öyrənmələrin ehtiyaclarını daha yaxşı qarşılayır və motivasiyanı artırır.

Bu yanaşma çərçivəsində tədris materialının əsas vahidi mətn (yazılı və ya şifahi) hesab olunur. Əsas diqqət informasiyanın və mənanın mətn və diskurs vasitəsilə necə ötürüldüyünə yönəldilir. Oxu, yazı, dinləmə və danışmaq bacarıqları inteqrasiya olunmuş şəkildə inkişaf etdirilir, paralel olaraq ümumi tədris bacarıqları da formalaşır. Şagirdlər yalnız linqvistik və ekstralingvistik məlumatı mənimsəmir, həm də həm müstəqil, həm də əməkdaşlıq şəraitində işləməyi, məlumat axtarmağı və onu şərh etməyi öyrənirlər.

Dərsin strukturuna gəldikdə isə, yeni bilik mövcud biliklər əsasında qurulur və şagirdlərin qarşılıqlı fəaliyyəti nəticəsində formalaşır. Bu, Jean Piaget tərəfindən irəli sürülmüş fərdi konstruktivizm və Lev Vıqotski tərəfindən əsaslandırılmış sosial konstruktivizm konsepsiyalarına uyğundur.

CBI ruhunda dərsin strukturu aşağıdakı kimidir. Mətnəqədərki mərhələdə şagirdlər mətnin qavranılmasına hazırlanırlar. Mövzu ilə bağlı mövcud biliklər üzə çıxarılır, sistemləşdirilir və yeni leksika təqdim olunur. Mətn mərhələsində şagirdlər əvvəlcə mətni ümumi məzmununu anlamaq üçün oxuyur/dinləyir, sonra isə konkret məlumatı və ya məntiqi-məna əlaqələrini müəyyənləşdirmək üçün işləyirlər. Bu mərhələdə mətnin annotasiyası, oxu/dinləmə zamanı cədvəl və ya diaqramın doldurulması, əsas ideyaların seçilməsi və s. kimi fəaliyyətlər yerinə yetirilir; yəni ümumi tədris bacarıqları inkişaf etdirilir.

Mətnlə iş başa çatdıqdan sonra öyrənilmiş informasiya esse yazarkən, təqdimat hazırlayarkən və ya müzakirələr apararkən tətbiq olunur: - Təlimdə qeyri-dil məzmununa diqqət; - Nitq və akademik bacarıqların formalaşdırılması; - Mövcud bilik və bacarıqlara əsaslanma.

Dogme yanaşması iddia edir ki, dərslilər və texniki köməkçi vasitələr təlim prosesinin özündən, yəni iştirakçıların qarşılıqlı ünsiyyətindən yayındıran amillərdir. Hətta təlimin məzmununun auditoriyanın tələbatlarından çıxarılması tövsiyə olunur. Bilik müəllimdən şagirdə ötürülmür, şagirdlər tərəfindən qurulur. Mənimsənilməli olan dil hadisələri tədris planı ilə əvvəlcədən müəyyən edilmir, ünsiyyət prosesində yaranır.

Diskurs müəyyən kontekstdə kommunikativ vəzifələrin həlli üçün dilin istifadəsidir. Diskurs sadəcə cümlələr toplusu deyil; buna görə də dili tam mənimsəmək yalnız diskurs səviyyəsində onunla işləməklə mümkündür. Bu səbəbdən Dogme yanaşması başlanğıc nöqtəsi kimi ünsiyyəti, mənanı çatdırmaq və həmsöhbəti anlamaq bacarığını götürür.

Müəllimə və şagirdlərə ünsiyyət zamanı maraqlı doğuran və ya çətinlik yaradan dil hadisələrinə fokuslanmaq təklif olunur. Şagirdlərdən cümlələr və ya qrup işində ünsiyyət zamanı hansı qrammatik formaların və leksik vahidlərin ortaya çıxdığını soruşmaq olar; daha sonra onları şərti-kommunikativ məsələlərdə işləmək, tələbələrini həmin formaları öz nitqlərində istifadə etməyə təşviq etmək, onların işlənməsini araşdırmaq və təhlil etmək mümkündür (Meddings və Thornbury, 2009; Schmidt, 1990).

Yanaşmanı tənqid edənlər qeyd edirlər ki, texnologiya və materiallardan imtina etmək dərsi zəif edə bilər. Bundan əlavə, müəllim yaranan kommunikativ situasiyaların tədris potensialından

maksimum istifadə etmək üçün yüksək ixtisas və geniş təcrübəyə malik olmalıdır. Bununla belə, hesab edirik ki, zaman-zaman dərslərdən kənara çıxmaq və yaranan tədris imkanlarından faydalanmaq məqsəduyğundur. Bu yanaşmanın əsas prinsipləri aşağıdakılardır:

- Kommunikativ kontekstə əsaslanma;
- Material və texnologiyalardan asılı olmamaq;
- Ünsiyyət kontekstindən dil hadisələrinin seçilərək işlənməsi.

Demand High yanaşması məqalədə müzakirə olunan yanaşmalar arasında, yəqin ki, ən yenisidir. Onun yaradıcıları — tanınmış tədqiqatçılar və pedaqoqlar Jim Scrivener və Adrian Underhill — vurğulayırlar ki, bu hələlik yalnız konsepsiyadır. Onun mahiyyəti ondan ibarətdir ki, alimlərin fikrincə, müasir dil dərslərində şagirdlər qarşısında çox sadə tapşırıqlar qoyulur və bu tapşırıqlar gərgin zehni fəaliyyət tələb etmir.

Xatırladaq ki, sovet alimi Lev Vıqotskinin hipotezinə görə, təlim şagirdin yaxın inkişaf zonasında baş verir, yəni o, müəllimin köməyi ilə təkbəşinə yerinə yetirə bilmədiyi, lakin bir qədər daha çətin tapşırıqları icra etdikdə inkişaf edir. Əgər tapşırıqlar kifayət qədər çətin deyilsə, irəliləyiş baş vermir. Bundan əlavə, C.Skrivener və A.Anderhillin fikrincə, tapşırıqlar öz tədris funksiyasını tam yerinə yetirmir, çünki onların öyrədici potensialı dərstdə tam şəkildə açılmır (Scrivener və Underhill, 2013).

C.Skrivener və A.Anderhillin fikrincə, bu metodikanın tətbiqi diferensial təlimi həyata keçirməyə imkan verir: hər bir şagirdin yaxın inkişaf zonasında işləmək və onun üçün uyğun çətinlik səviyyəsini təmin etmək mümkündür. Bununla belə, kommunikativ metodikanın əsas prinsiplərindən birinə zidd olaraq, tədqiqatçılar diqqətin öyrənmədə deyil, öyrənmə prosesində cəmlənməli olduğunu bildirirlər. Buna görə də müəllim hər hansı tapşırığı təqdim etməzdən əvvəl özünə sual verməlidir: tələbə bu tapşırığı yerinə yetirməklə nə öyrənəcək? Ondan daha çox şey tələb edə bilərkimi?

Bizim fikrimizcə, bu yanaşma şagirdləri kognitiv baxımdan fəallaşdırmağa, tapşırıqların mexaniki icrasını intensiv və maraqlı dil işi ilə əvəz etməyə imkan verir. Bu isə motivasiyanı artırır və tədris tapşırıqlarının öyrədici potensialından maksimum istifadə etməyə şərait yaradır.

Bu yanaşmanın əsas prinsipləri aşağıdakılardır:

- Şagirdin yaxın inkişaf zonasında daha mürəkkəb tapşırıqlar;
- Tapşırıqdan maksimum öyrənmə potensialının çıxarılması;
- Tədris prosesinə və nəticələrinə yönəlmə;

Müasir tədrisdə rəqəmsal platformalar və interaktiv alətlər də mühüm rol oynayır. Onlayn resurslar, mobil tətbiqlər və virtual öyrənmə mühitləri öyrənməni daha çevik və fərdiləşdirilmiş edir. Rəqəmsal oyunlaşdırma və interaktiv fəaliyyətlər isə motivasiyanı artıran mühüm vasitələrdir. Blended learning modeli ənənəvi və onlayn tədrisin kombinasiyasını təmin edərək daha effektiv nəticələr əldə etməyə imkan yaradır. Müasir yanaşmalarda müəllim bilik ötürücüsü deyil, fasilitator və istiqamətləndirici rolunda çıxış edir.

Formativ qiymətləndirmə, reflektiv təhlil və diferensiallaşdırılmış təlim müasir müəllimin əsas fəaliyyət istiqamətlərindəndir. Peşəkar inkişaf proqramları müəllimlərin yeni metodlara adaptasiyasını sürətləndirir və tədris keyfiyyətini yüksəldir.

Nəticə

Müasir metodların ingilis dili tədrisində tətbiqi müxtəlif müsbət nəticələr doğurmuşdur. Kommunikativ yanaşmalar şagirdlərin dil bacarıqlarını yalnız qrammatika və söz bazası üzərində deyil, həm də real həyatda ünsiyyət qurma bacarıqları üzərində inkişaf etdirir. Tapşırıq əsaslı öyrənmə metodunun tətbiqi, şagirdləri aktiv öyrənməyə təşviq edir, onlara problem həll etmə, təhlil etmə və müstəqil düşünmə bacarıqları qazandırır. Bu metod, həmçinin, ingilis dilinin gündəlik həyatda istifadə edilməsini təmin edərək, şagirdlərə dil öyrənmənin praktik yönlerini mənimsətməkdə kömək edir. Məzmunla inteqrasiya olunmuş dil öyrənmə yanaşması isə, şagirdlərə dil öyrənərkən eyni zamanda müxtəlif akademik sahələrdə məlumat əldə etməyə imkan yaradır. Bu yanaşma, şagirdlərin həm dil bacarıqlarını, həm də ümumi biliklərini artırmağa xidmət edir. Rəqəmsal texnologiyaların istifadəsi isə tədris prosesini daha interaktiv və motivasiyalı edir. Onlayn resurslar, oyunlaşdırma və

layihə əsaslı öyrənmə metodları şagirdlərin tədrisə olan marağını artırır və onları dərəcə daha aktiv şəkildə cəlb edir.

Nəticədə, yeni metodların tətbiqi, ingilis dili tədrisini daha effektiv, şagird mərkəzli və nəticəyə yönəlik hala gətirir. Müəllimlər, bilik ötürməkdən daha çox, şagirdlərin öyrənmə prosesinə fəal şəkildə rəhbərlik etməlidirlər. Bu yanaşmaların müasir ingilis dili tədrisində tətbiqi, şagirdlərin dil bacarıqlarını inkişaf etdirir və onlara daha geniş dünyagörüşü qazandırır.

Ədəbiyyat

1. Brown, H.D. (2007). *Principles of Language Learning and Teaching*. Pearson Education.
2. Ellis, R. (2000). Task-based research and language pedagogy. *Language Teaching Research*, 4, 193–220.
3. Godwin-Jones, R. (2011). Emerging technologies: Mobile apps for language learning. *Language Learning Technology*, 15(2), 2–11.
4. Harmer, J. (2001). *The Practice of English Language Teaching*. Longman.
5. Hall, G. (2011). *Exploring English Language Teaching*. Language in Action.
6. Larsen-Freeman, D. (2008). *Techniques and Principles in Language Teaching*. Oxford.
7. Meddings, L. & Thornbury, S. (2009). *Teaching Unplugged*. Delta Publishing.
8. Nunan, D. (2004). *Task-based Language Teaching*. CUP.
9. Naumova, O.V. (2014). Razvitie metodiki prepodavaniya inostrannykh yazykov: obzor osnovnykh napravlenii. Lingvistika i metodika prepodavaniya inostrannykh yazykov. *Periodicheskii sbornik nauchnykh statei*, 6. Institut yazykoznaniya RAN. http://www.iling-ran.ru/library/sborniki/for_lang/2014_06/sbornik_kiya.pdf.
10. Richards, J., Rogers, T. (2012). *Approaches and Methods in Language Teaching*. CUP.
11. Schmidt, R. (1990). The Role of Consciousness in Language Learning. *Applied Linguistics*, 11(2), 129–156.
12. Scrivener, J. & Underhill, A. (2013). “Demand High” teaching. *The Teacher Trainer*, 27(2). <https://demandhighelt.files.wordpress.com/2013/09/demandhigh-article-from-the-teacher-trainer-journal-vol—27-no—2>.

Daxil oldu: 07.01.2026

Qəbul edildi: 10.04.2026